

SMART SMEK: rýchlejší, inteligentnejší, ambicióznejší rozvoj členov Siete miest Karpatského euroregiónu

Projekt spolufinancovaný Európskou úniou z Európskeho fondu regionálneho rozvoja a zo štátneho rozpočtu prostredníctvom Karpatského euroregiónu v rámci Programu cezhraničnej spolupráce Poľská republika – Slovenská republika 2007 – 2013

1. Náčrt projektu

Projekt s názvom „SMART SMEK rýchlejší, inteligentnejší, ambicióznejší rozvoj členov Siete miest Karpatského euroregiónu" spolufinancovaný z Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Programu cezhraničnej spolupráce Poľská republika – Slovenská republika 2007 – 2013 v rámci prioritnej osi III Podpora miestnych iniciatív (mikroprojekty). Celková hodnota projektu je 32 085,50 € a hodnota dofinancovania: EFRR – 27 272,67 €, štátny rozpočet – 3 208,55 €. Doba trvania a obdobie realizácie projektu predstavuje 8 mesiacov od 01.03.2013 do 30.10.2013. Obec Boguchwała realizuje projekt spoločne so slovenským mestom Vranov nad Topľou. Hlavným cieľom projektu je zvýšiť hospodársku a obytnú atraktivitu oboch miest prostredníctvom podnikania príslušných spoločných aktivít samosprávy obce Boguchwała a mesta Vranov nad Topľou.

Konkrétne ciele projektu:

1. prijatie a následné zavedenie investičného programu a aktivít podporujúcich rozvoj osídľovania a hospodárstva obce Boguchwała;
2. preškolenie zástupcov mesta Vranov nad Topľou v oblasti realizácie aktivít tohto typu;
3. rozšírenie dobrých praktík v tejto oblasti medzi zástupcami iných miest patriacich k tomuto projektu;
4. informovanie miestnych spoločností o aktivitách partnerov v rámci verejného marketingu;

Projekt je časťou realizácie meritorických úloh stanovených v rámci územnej štruktúry spolupráce pod názvom Sieť miest Karpatského euroregiónu (SMEK). Do tejto siete patria obaja projektoví partneri: obec Boguchwała a mesto Vranov nad Topľou. SMEK má za cieľ koordináciu a realizáciu rôznych činností miestnych úradov (zahrnutých do tohto projektu), ktoré umožňujú rýchlejšie a efektívnejšie riešenie problémov a užitočnejšie a efektívnejšie využívanie preváh a výhod, ktorými samosprávne jednotky disponujú. V konečnom dôsledku to má za cieľ rýchlejší rozvoj a nadobúdanie konkurencieschopnosti. Projekt spočíva v realizácii spolupráce dvoch územných samosprávnych jednotiek: obce Boguchwała na poľskej strane v dvoch kľúčových oblastiach: 1) v realizácii výskumov majúcich za cieľ identifikáciu konkurenčnej prevahy v oblasti obytnej a ekonomickej atraktivity spolu s odporúčaniami konkrétnych opatrení pre samosprávy, ktoré treba podniknúť, aby sa dané prevahy využili, 2) v realizácii výskumov, ktoré majú za cieľ zhodnotenie majetkových a finančných zásob, ktoré možno získať alebo prerozdeliť za

účelom podniknutia racionálnych aktivít v prospech miestnych spoločností. To všetko dopĺňajú školenia a akcie, ktoré majú za cieľ oboznámiť členov SMEK s metodológiou realizácie podobných aktivít.

Zásadným problémom je fakt, že samosprávne úrady na území Podkarpatského regiónu a Prešovského kraja nedisponujú príslušnými údajmi a expertízami, ktoré by umožnili podstupovať efektívne a racionálne rozhodnutia týkajúce sa rozvoja danej obce a mesta. Zavádzané stratégie majú často príliš všeobecný a viacsektorový charakter, zahŕňajú príliš veľa priorít a prvky, ktoré patria k úlohám týchto samosprávnych jednotiek. O to je dôležitejšie, aby projektoví partneri získali konkrétne vedomosti a oboznámili sa s metodológiou a s tým, akým spôsobom je možné identifikovať skutočné komparatívne a konkurenčné prevahy v oblasti atraktivity osídľovania a ekonomickej atraktivity a akým spôsobom sa dajú posilňovať. Na to je potrebná aj identifikácia tých finančných a hmotných zásob, ktoré sa dajú využiť na dofinancovanie konkrétnych neinvestičných a infraštruktúrnych projektov. Tieto projekty majú slúžiť na posilňovanie silných stránok samosprávnych jednotiek. Treba dodať, že takýto prístup k vedeniu obce a mesta je veľmi ojedinelý v strategickom myslení úradov Podkarpatského regiónu a Prešovského kraja. Aj preto sa má projekt pričiniť k propagovaniu metód riadenia, opierajúc sa o racionálne, dôveryhodné údaje (evidence-based policy).

2. Opis aktivít

V rámci projektu sa zrealizovali štyri pracovné balíky (Working Packages: WP).

WP 1: Riadenie. V rámci tohto pracovného balíka sa zrealizovali aktivity spočívajúce v riadení projektu, vo vykonávaní organizačných, logistických a administratívnych činností a v manažmente stanovených zámerov. Pracovný balík trval počas celého obdobia realizácie projektu.

WP 2: Výskumy a expertízy. V rámci tohto balíka sa zrealizovala nasledovná činnosť: D.2.1: expertízy a analýzy na poľskej strane. Analýzy a expertízy sa týkali dvoch kľúčových oblastí: hľadania dominancie v osídľovaní (posilňovania atraktivity osídľovania obce Boguchwała) a ekonomickej dpominancie či identifikácie a zhodnotenia tých finančných a hmotných zásob (napr. v podobe nehnuteľností), ktoré možno napr. speňažiť a určiť na realizáciu kľúčových projektov zlepšujúcich hospodársku a obytnú situáciu poľského partnera.

WP 3: Pracovné stretnutia a školenia. V rámci tohto balíka sa zrealizovali dve činnosti: D.3.1 Pracovné stretnutie pre potreby expertíz a D.3.2 školenie na tému metód hľadania preváh a hodnotenia zásob. Činnosť D.3.1 spočívala vo vedení pracovných stretnutí so zástupcami obce Boguchwała, v rámci ktorých boli pozorovateľmi zástupcovia Vranova nad Topľou. Ich cieľom bola identifikácia a hierarchizácia tých faktorov, ktoré predstavujú silné stránky obce Boguchwała. Činnosť D.3.2 predstavovala školenie pre zástupcov oboch miest v oblasti metód identifikácie konkurenčnej prevahy, formulovania úloh a odhadovania zásob možných na „uvoľnenie“ a dofinancovanie činností, ktoré majú za cieľ efektívne využívanie identifikovaných preváh. Školenie sa uskutočnilo vo Vranove nad Topľou.

WP 4: Akcia. V rámci tohto balíka sú naplánované štyri činnosti: D.4.1: úvodná a záverečná konferencia (za účasti zástupcov partnerov a taktiež ostatných členov SMEK), D.4.2: internetová stránka, D.4.3: stretnutie s obyvateľmi obce Boguchwała. D.4.4. publikácie (brožúra a stručné správy z realizácie projektu v poľskom a slovenskom jazyku na internetovej stránke).

3. Hľadanie dominancie v oblasti osídľovania a v oblasti hospodárstva.

Ciele a východiská expertízy

Hlavným cieľom expertízy a pre jej potreby realizovaných kabinetných štúdií či kvalitatívnych a kvantitatívnych výskumov bolo stanovisko:

- 1) aké faktory vplývajú na atraktivitu osídľovania a ekonomiky obce Boguchwała?
- 2) ktoré z identifikovaných faktorov predstavujú silné stránky obce a ktoré jej slabiny?
- 3) čo by mali robiť obecné úrady, aby posilnili tieto svoje silné stránky a eliminovali slabé stránky, ktoré vyplývajú zo skôr identifikovaných faktorov?

Dôsledkom toho mala expertíza zodpovedať nasledovné otázky:

- 1) Aké faktory vplývajú na to, že sa ľudia usádzajú v obci Boguchwała? Ktoré aspekty osídľovacieho procesu sú pre nich kľúčové?
- 2) Ktoré aspekty osídľovacieho procesu je potrebné posilniť v prípade obce Boguchwała tak, aby bola obec považovaná za atraktívnu pre bývanie?
- 3) Ktoré aspekty investičného procesu je potrebné posilniť v prípade obce Boguchwała tak, aby bola obec považovaná za hospodársky atraktívnu?
- 4) Ako vplývajú obecné úrady na proces osídľovania?
- 5) Aké nástroje a aké úlohy by mala obec zavádzať, aby posilnila svoju atraktivitu v oblasti osídľovania?
- 6) Ktoré faktory sú pre investorov a hospodárske subjekty dôležité?
- 7) Aký je vplyv obecného úradu na investičný proces?
- 8) Aké nástroje a úlohy by mala obec aplikovať, aby bola atraktívna z investičného hľadiska?

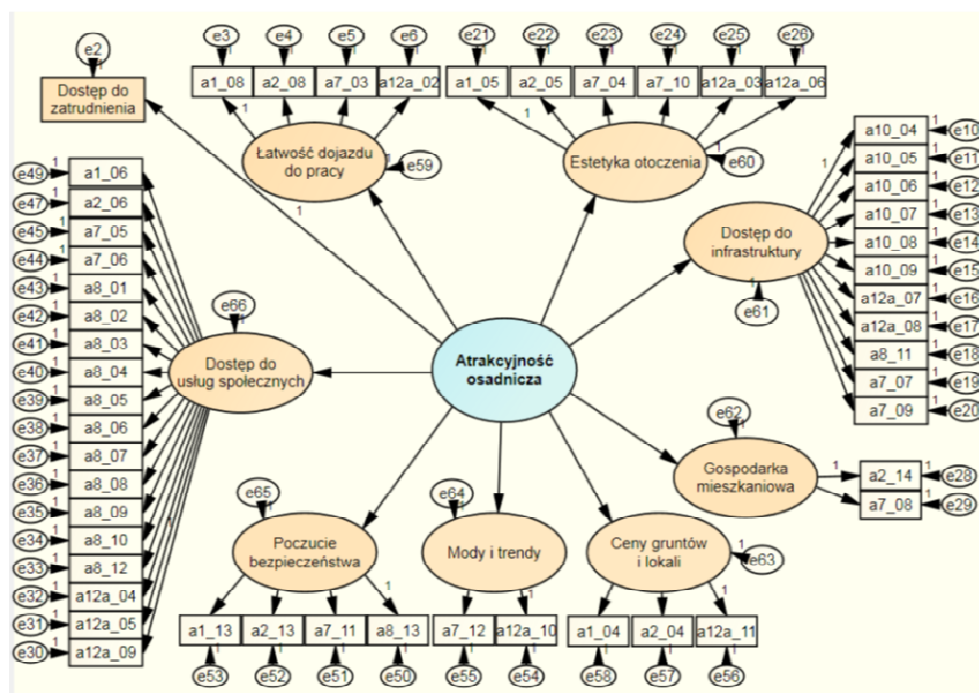
K dôležitým predpokladom pre realizáciu výskumov patria tri hypotézy:

- 1) Všetci hodnotia miesto pre bývanie alebo miesto, na ktorom bývajú, vytvárajúc porovnávaciu škálu: porovnávajú našu atraktivitu s inými obcami, aj keď je tento proces podvedomý. Aj preto sa vo výskume využila porovnávací analýza osídľovacej a investičnej (hospodárskej) atraktivity obce Boguchwała. Zahŕňala Rzeszow (sídla: Zalesie, Zwiężyca, Biła, Budziwój, Przybyszówka), obce Świlcza, Krasne, Chmielnik, Tyczyn, Lubienia (Okres Rzeszow) a Czudec, Strzyżów a Niebylec (Okres Strzyżow).
- 2) V procese osídľovania sa stáva veľmi zriedkavo, aby si dané osoby jednoducho „oblúbili okolie“. Hospodársky proces nemá charakter „chvíľkového ošiaľu“. Pociť naviazania sa na miesto bydliska alebo podnikania sa vytvára postupne, ide teda o dlhší proces. Ľudia sa rozhodujú pre bývanie alebo investovanie, pričom sa riadia minimálne jedným kritériom. V priebehu podobných výskumov, ale v širšom rozsahu, sa podarilo vytvoriť skupinu deviatich faktorov, ktoré môžu rozhodovať o atraktivite osídľovania. Patria k nim: Prístup k atraktívnemu zamestnaniu; Jednoduché dochádzané do práce (v dnešných časoch je jedným z kľúčových prvkov pri rozhodovaní sa o mieste bývania nielen lokalizácia a geografická vzdialenosť, ale aj čas dojazdu na konkrétne miesto); Prístup k infraštruktúre a službám (dostatok služieb, takých ako kanalizačné a

vodovodné potrubie, plynové, elektrické vedenie, kúrenie či telekomunikácie); Štruktúra a estetika okolia; Obytné hospodárstvo a územné plánovanie (riadenie procesu územného plánovania, teda sprístupnenie ďalších častí obce pre obytné účely); Prístup k verejným službám (kultúra, vzdelávanie, zdravie): prístup k tejto kategórii infraštruktúry a služieb nemusí byť zabezpečený v obci alebo v meste, v ktorom ľudia bývajú. Niektoré z nich môžu byť a sú zabezpečené v mieste práce alebo neďaleko pracoviska; Pocit bezpečnosti; Móda a trendy; Ceny pozemkov a bytov.

- 3) Pre hospodársku a investičnú činnosť je ťažké jednoznačne určiť všetky faktory, pretože každá branža (výroba, služby, logistika atď.) vyžaduje iné zdroje. Možno ich však zahrnúť do niekoľkých faktorov: Prístup k zodpovedajúcim zásobám pracovných síl, vrátane jednoduchého dojazdu danej pracovnej sily na pracovisko (v dnešných časoch je jedným z kľúčových prvkov pri rozhodovaní sa o mieste bývania nielen lokalizácia a geografická vzdialenosť, ale aj čas dojazdu na konkrétne miesto, pracovná sila nemusí bývať v blízkosti investícií, ale musí mať k nim neobmedzený prístup a jednoduchý dojazd); Prístup k infraštruktúre a službám (dostatok služieb, takých ako kanalizačné a vodovodné potrubie, plynové, elektrické vedenie, kúrenie či telekomunikácie); Vybudovanie siete subdodávateľov na mieste podnikania alebo v jeho blízkosti a tiež zázemie R&D sektora (Research and Development) okrem prípadu, že investor plánuje na danom mieste vytvoriť výlučne výrobný alebo montážny sektor, ponechávajúc sektor B&D v sídle investora alebo na inom mieste); Široká skupina klientov (dôležitá predovšetkým v prípade obchodu a jednoduchých služieb) na mieste alebo s možnosťou rýchlo sa dostať na miesto predaja tovarov alebo služieb; Štruktúra a estetika okolia ako vyjadrenie prestíže firmy; Územné plánovanie (riadenie procesu územného plánovania, teda sprístupnenie ďalších častí obce pre investičné účely); Prístup k verejným službám pre zamestnancov (kultúra, vzdelávanie, zdravie); Podpora miestnych úradov pri realizácii investícií, vrátane pomoci pri realizácii administratívnych procedúr, fiškálna politika atď.; Ceny pozemkov a budov pre racionálne využitie; Podpora zo strany spoločnosti pri konkrétnych činnostiach a investíciách (miestne spoločnosti preferujú „zelené“ investície, ktoré nepredstavujú záťaž v podobe odpadových vôd, nečistôt, nepríjemného zápachu, hluku, prachu atď.);

Obr. 1 Štruktúrálňý model spracovania IAO

Zdroj: Spracovanie GDWR TROJDEN. Jednotlivé biele polia označujú čísla otázok v ankete CATI/PAPI.

***Tłumaczenie rysunków (powyżej i poniżej):**

Dostęp do zatrudnienia – přístup k zamestnaniu

Łatwość dojazdu do pracy – jednoduché dochádzanie do práce

Estetyka otoczenia – estetika okolia

Dostęp do infrastruktury – přístup k infraštruktúre

Dostęp do usług społecznych – přístup k verejným službám

Atrakcyjność osadnicza – atraktivita osídľovania

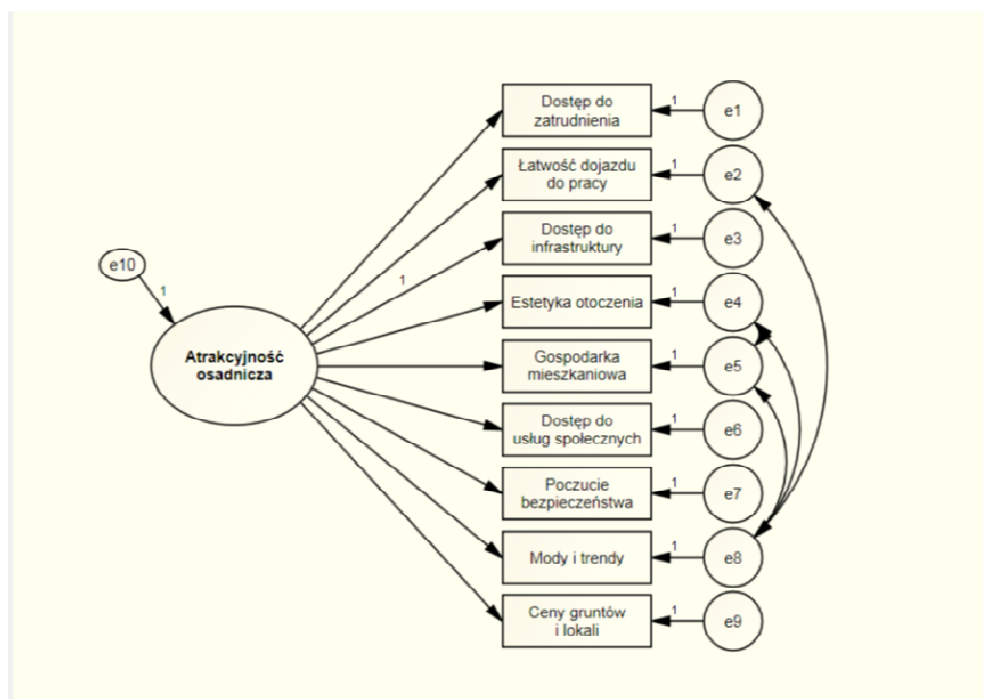
Gospodarka mieszkaniowa – obytné hospodárstvo

Poczucie bezpieczeństwa – pocit bezpečnosti

Mody i trendy – móda a trendy

Ceny gruntów i lokali – ceny pozemkov a bytov

Obr. 2 Zjednodušený štruktúrálny model tvorby Indexu atraktivity osídľovania

Zdroj: Spracovanie GDWRR TROJDEN

Odporúčania: určenie činností obce v prospech posilnenia osídľovacej a hospodárskej atraktivity

5.1 Atraktivita osídľovania

Odporúčanie 5.1.1 Rozsiahla marketingová akcia medzi obyvateľmi mesta Rzeszów a obyvateľmi okresov situovaných južne od obce Boguchwała, hlavne okresov Strzyżów a Brzozów.

Dvomi kľúčovými skupinami sú obyvatelia Rzeszowa a okresov situovaných v strede vojvodstva, predovšetkým z juhu. Aby mali motiváciu sa usadiť, odporúčame zorganizovať marketingovú akciu s využitím hesla Boguchwała pozitívne elektrizuje. Cieľom kampane bude propagácia osídľovania a bývania na území obce Boguchwała a to prostredníctvom ukázania dominance obce v rámci faktorov osídľovania identifikovaných počas výskumov cieľovým skupinám. Patria k nim také faktory ako blízkosť k Rzeszowu, pomerne jednoduchý dojazd do práce a estetické hodnoty či krajina a taktiež komunálna infraštruktúra na vysokej úrovni a prístup k takým službám ako zdravotné stredisko, kultúra, škôlky a školy.

Odporúčanie 5.1.2 V najbližšej dobe by sa mali priority týkajúce sa investícií nasmerovať na opravu rekreačnej infraštruktúry (cyklotrasy, detské ihriská, rekreačné plochy atď.)

Jedným z prvkov atraktivity osídľovania, ktoré je jednoznačne potrebné posilňovať je infraštruktúra, vďaka ktorej môžu obyvatelia obce Boguchwała atraktívne tráviť voľný čas. Za zmienku stojí výstavba kúpaliska na území obce vyžadujúca značné náklady alebo prilákacie

súkromného investoras cieľom vybudovania veľkého aquaparku, ktorý by predstavoval konkurenciu pre podobné miesta v blízkosti Rzeszowa alebo kúpaliská pre samotný Rzeszow. V kompetenciách obce zostáva plánovanie a budova cyklotrás a chodníkov, aby predstavovali homogénnu, integrovanú sieť, výstavba detských ihrísk vo všetkých častiach obce, nákup a rozloženie lavičiek, smetných košov, tvorba kvetinových sadov, trávnikov, verejne dostupných miest na grilovanie atď. Investície tohto typu by sa mali rozširovať medzi obyvateľmi obcí, predovšetkým medzi novými obyvateľmi (pozri odporúčanie 5.1.3)

Odporúčanie 5.1.3 Dôležitým prvkom je organizovanie krátkych, miestnych reklamno-informačných akcií medzi mladými obyvateľmi obce

Výsledky výskumu často poukazujú na to, že názor mladých ľudí na tému obce je odlišný od skutočného stavu. Týka sa to napríklad otázky dostupnosti k rôznym druhom služieb. Až po určitom čase sa ich postoj k samotnej obci či ku kvalite života v nej postupne mení. Aby sa tento proces posilnil a urýchlil, obyvatelia obce by mali byť priebežne informovaní o aktivitách samosprávy, v ktorej bývajú. Týka sa to predovšetkým mladých obyvateľov. Tí pracujú predovšetkým v Rzeszowe a tam sa koncentruje aj ich podstatná časť dňa. Obec Boguchwała často považujú za miesto pokojného odpočinku vo svojich domoch a nevšímajú si zmeny, ktoré sa dejú v ich okolí. Preto je dôležité, aby sa k nim dostali informácie o tom, čo robia pre obyvateľov úrady a akým spôsobom sa využívajú verejné prostriedky. Navrhujeme preto pravidelné kampane „door to door“ v podobe plagátov, malých, vizuálne atraktívnych letákov, ktoré budú v rámci verejného marketingu umožňovať predstavenie úspechov obce, nových iniciatív a budú zároveň objasňovať, prečo sa vykonali konkrétne činnosti a aké výhody vďaka nim získajú obyvatelia. V súvislosti s vyššie uvedeným je nevyhnutné zvýšiť náklady na propagačné a reklamné aktivity obce. Ide o dlhodobé náklady, ktoré však umožnia zlepšenie ukazovateľa NPS opísaného v kapitole 4.1 našej expertízy.

Odporúčanie 5.1.4 Vykonávanie pravidelných prieskumov stupňa spokojnosti obyvateľov so životom v obci

Počas našich prieskumov pristupovali obyvatelia veľmi spontánne a ochotne k anketám. Zo slovných hodnotení a rozprávania respondentov vyplýva, že obyvatelia nielen obce Boguchwała, ale všetkých skúmaných území považujú takéto hodnotenia za nevyhnutné. Nami pripravené nástroje a spôsoby realizácie kvantitatívnych prieskumov môžu predstavovať základ pre zavedenie pravidelných (raz za rok alebo dva roky) evaluačných prieskumov s relatívne veľkým dosahom a nevelkými výdavkami vzhľadom na rozpočet obce, ktoré umožnia skúmať názory obyvateľov na tému kvality života a hodnotenia aktivít samosprávnych úradov. Ich výsledky by sa mali využívať ako základ pre podstupovanie rozhodnutí vo veciach investícií (typov a hierarchizácie), zlepšenie činnosti vzdelávacích a kultúrnych inštitúcií, a návrhy v oblasti fungovania zdravotného strediska by sa mali posúvať na analýzu do sídla starostu územnej jednotky. Vďaka tomu budú aktivity samosprávnych úradov ešte lepšie prispôbené potrebám miestnych spoločností

5.2 Hospodárska atraktivita

Odporúčanie 5.2.1 Zintenzívnenie infraštruktúrnych aktivít v rámci investičnej zóny vo Wisłoczysku

Jednou zo zásadných dominancií v hospodárskej oblasti obce Boguchwała vzhľadom k iným skúmaným obciam a južným rzeszowským sídlam je fungovanie investičnej oblasti vo Wisłoczysku. Prináša mnohé investičné možnosti vďaka jej podstatnému rozširovaniu. Avšak značnou bariérou je nedostatočne vyvinutá infraštruktúra na tomto území a príslušné komunikácie, ktoré by umožnili napríklad prejazd veľkého množstva nákladných áut.

V súvislosti s tým bude nevyhnutné po ukončení procedúry rozširovania tejto zóny vytvoriť program budovania infraštruktúry na tomto území. Navrhujeme, aby úrady obce Boguchwała spolu s krakovskou SSE zaviedli projekty zbrojenia územia a výstavby príjazdových ciest ako balík aktivít k Stratégii ZIT Rzeszowského funkcionálneho územia, spolufinancovaného zo štrukturálnych prostriedkov na roky 2014-2020. Takýto krok umožní dôkladnú prípravu územia pre potenciálne budúce investície.

Odporúčanie 5.2.2 Zintenzívnenie reklamno-propagačných aktivít v prospech investícií v oblasti Wisłoczyska.

Samostatnou otázkou bude realizácia reklamno-propagačných aktivít a aktivít podporujúcich investície v oblasti Wisłoczyska. Počas realizácie infraštruktúrnych projektov sa už môžu rozbehnúť reklamno-propagačné aktivity v prospech investícií v oblasti Wisłoczyska. Strategickou otázkou zostávajú také problémy ako:

- Ktoré branže by sa mali rozvíjať v tejto oblasti? Ktoré branže odsúhlasí verejnosť?
- Aké firmy budú cieľovou skupinou našich reklamno-propagačných aktivít?
- Ktoré marketingové a propagačné nástroje budú použité, aby 1) boli potenciálni investori informovaní o existencii územia, 2) sa predstavili jeho silné stránky a aby 3) sa dali presvedčiť na investovanie?
- Aké podporné aktivity očakáva potenciálny investor, aby podnikol aktivity v tejto oblasti?

Navrhujeme, aby sa po ukončení procesu rozširovania zóny po dohode s krakovskou SSE vyčlenila v rámci úradu obce jednotka služieb investorom. Jej úlohou by bolo: vypracovanie samostatnej marketingovej stratégie týkajúcej sa hospodárstva v obci Boguchwała, realizácia vlastných marketingových aktivít alebo zadávanie príslušných kampaní a propagačných akcií, bezprostredný kontakt s investorom, aktívne vyhľadávanie firiem z vybraných branží, ktoré zvolil obecny úrad za cieľové skupiny. Jednotka služieb investorom by sa mala zaoberať poradenstvom a podporou (coaching) pre miestne firmy v podobe napr. vedenia účtovníctva na určitý čas, v podobe právneho poradenstva v oblasti administratívnych procedúr, získavania povolení, identifikácie všetkých povinností súvisiacich s referovaním atď. To umožní posilniť investičnú atmosféru a pri zodpovedajúcej politike taktiež presvedčiť miestnu verejnosť, že úrady sú priateľské k miestnym firmám a rodinným podnikom.

KANCELÁRIA PROJEKTU

Mestský úrad

v Boguchwale

ul. Doktora Tkaczowa 134

36-040 Boguchwała

